



v lažnjivi obleki.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 15 kr. v administraciji, Ključaničarske ulice (pod mestnim trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Veijá celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr. in četrt leta 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, narodnost in vero.

Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Novemu državnemu zboru na Dunaji.

Po volitvah prerojeni
Ti, ki zdaj si skup se zbral
V zbornici — še zdaj leseni,
Da boš Avstriji mir dal:
Težko tvoje bode delo,
Stanje naše ni veselo;
Marsikje je Avgjev hlev,
Polno vse težav in rev.

Vsi vi: Čehi in Poljaki,
Vsi slovanskega steblá,
Dalmatinci in Slovaki
In s tirolskih vi gorá; —
Vi vsi, ki srcé vam bije
Le za blagor domačije,
Spravite jih vse ob moč,
Da napredek bo mogoč.

Ni vam treba beračiti
Pri ministrih milosti;
Skusite le pridobiti,
Kar postava nam delí.
Vi iščíte le pravice,
Razložite pa krivice,
Ki se narodu godé
In predolgo že trpé.

Dosti dolgo gospodvala
Ustaúška je svoját;
Slednjič sebe je končala,
Mora biti zdaj prevrát.
Vi možjé, starí in novi,
Raznih narodov sinovi,
Vsi podajte si roko,
Da vam delo lahko bo.

Vse je sito že prepira,
Ki naróde le slabí,
Nam države moč razdira,
Blagostanje vsem mori.
Čas je, da svoját propade,
Ki ne mara take vlade,
Kteri geslo je le to:
„Naj pravica prvo bo!“

Vi imate moč besede,
Ki ne bode prazen glas,
Ker najboljše s svoje srede
Je izbral ves narod — vas
Le krepko se oglasite,
Za pravico se borite;
Saj nihče ni mamelúk,
Tak je le nemčursk kak čuk.

Je med vami še ostanek
Zbora prejšnjega duhá,
Nemško-liberalnih stranek
Iz nasprotnega poljá;
Bodo se po svoji glavi
Ustavljali vsaki spravi;
Geslo njih se le glasi:
„V Avstriji gospodje mi!“

Vas Slovencev je število
Lepše kakor bilo prej;
Strli smo doma že silo,
Tudi zunaj — le naprej!
Vi možjé, naróda dika,
Bodi Vaša moč velika!
Ne opeša naj nihčé,
Dosti dela za vas je.

Vsak Slovenec pričakuje —
In kdor sploh je Avstriján,
Da ta zbor že oznanuje
Národom vsem lepši dan.
Zarija se pokazala, —
Da bi kmalu solnce dala!
Taaffe je že, naš je part —
Za njim pride — Hohenwart!

Pavliha.



Od mojega dóma do Dunaja ni nič dalje ko od Dunaja do mojega dóma, zato grem vselej lahko tje, kedar se mi zdi. Od tam grem ravno tako lahko na vse kraje, ker vsaka cesta nekam drži. Ta pot sem se namenil mahnuti jo proti Berolinu pogledat, kaj stari Bismark počne in če so se mu čebele dobro obnesle. Na Dunaji ni bilo nič, prostore za državni zbor so ravno ribali in ometali pajčevine, Taaffe je svoj ministerski stol popravljal in štrihal, Stremayer pa si že preglodane ministerske hlače šival, toraj še ven ni mogel; Andraža pa celó nikjer bilo ni, ljudje so mi rekli, da se je šel brit in strič, ker je nekoga pričakoval. Toraj s temi mojimi najboljšimi znanci ni nič, kaj bi počel na Dunaji! Hajdmo proti Berolinu kar naravnost po cesti!

Komaj sem čez šrango, kar zagledam nekega človeka zeló visoke postave, a vendar že bolj postaranega s popotno torbico in štekljačarco v rokah, na glavi nekoliko pokloftan klobuk, čevlje pa že hudo pošvepane, ravno da ni še palec ven gledal; za njim je sopihal precéj dobro rejen pes, ki pa je z zadnjo nogo tudi že šantal — znamenje, da sta oba že od daleč prišla. Oba jo mahata proti Dunaju in ko se mi toliko približata, da ju spoznam, zakričim: „O, glej ga no Bismarka! Ravno sem se namenil k tebi. Kam pa greš?“

„Na Dunaj“ — odgovori Bismark, pes pa, ki me je ta hip spoznal, se začne spenjati po meni, da mi vse hlače pomaže.

„Na Dunaj greš? Ali se nič ne bojiš fantov? Saj veš, kaj je bilo leta 1866.“

„Tisti fantje so zdaj že možje“ — odgovori Bismark — „in možje se ne tepo.“

„Kaj pa imaš na Dunaji opraviti?“ poprašujem dalje — „pa ne, da bi prišel vasvat k Avstriji?“

„Tiho bodi!“ — reče naglo Bismark — „Andraž mojega namena ne sme zvedeti.“

„Kaj pa dunajski judovski časnikarji? Ti te bodo brž zavohali.“

„Zato sem vzel seboj psa“ — reče zvito Bismark.

„Ti zvita buča ti“ — zažugam jaz s prstom — „tvoj pes je gotovo kuzla.“

„Tiho bodi, boš že videl“ — pravi Bismark — „tisti dunajski judovski časnikarji jo bodo brž zavohali.“

„O, ti si tič ti, da malo takih. Kam boš pa najprej šel?“

„K Andražu, sva že zgovorjena.“

„Toraj se je šel brit in strič“ — opomnim jaz in nadaljujem:

„Jaz sem se namenil k tebi, ali ker si ti sem prišel grem pa s tabo nazaj, da bomo z Andražem eno rekli.“

„Saj res“ — reče Bismark vesel — „ta Andraž je včasih nekoliko dolgočasen, boš vsaj ti katero vmes rekel.“

Tako se obrnem in oba jo mahava nazaj na Dunaj. Pri šrangi naju vstavi stražnik in praša, če nimava nič seboj, od česar bi bilo kaj plačati.

„Nič“ — reče Bismark ponosno in hoče iti z mano naprej. Toda šrangar ga natančneje pogleda, ga prime za roko, in pravi:

„Ej, ti imaš tako lisičji obraz, da ti skoro ni ver-

jeti. Pojdi in stopi malo k nam, bomo videli, kaj imaš v torbi.“

Bismark se nekoliko brani, ali vse mu nič ne pomaga, v stražnico mora, jaz ga pa počakam zunaj. Kmalu pride nazaj ponosnega in nekako posmehljivega obraza. „No kako je? Šo kaj našli kotrobanta pri tebi?“ — ga prašam.

„Nič“ — odgovori on in se v pest smeje.

„Ali ga nisi nič imel?“

„Pač! Le poglej!“

S tem izleče s svoje torbe več pôl popisane papirja in mi ga podá z vprašanjem:

„Ali na Dunaji ni prepovedano nevarne reči v mesto nositi?“

„O se ve da, kaj pa da,“ — odgovorim jaz in prašam: „Je li to, kar imam v rokah, kaj nevarnega?“

„Le beri!“ — črhe on namestu družega odgovora.

Jaz razganem papir in berem naslov: „Nova pogodba Prusije z Avstrijo.“

„To pa res po krvi in smodniku diši“ — rečem jaz in mu vse skup brž nazaj dam.

„Je-li? Saj sem vedel, da bo tvoj nos to précej zaduhal. Andražu pa tega nikar ne povej, če ne bo zapazil sam.“

„Mar mi liš, da jaz nisem diplomat?“ — je moj odgovor na to — „o, jaz dobro vem, da ima človek jezik zato, da svoje misli prikriva.“

V tem pogoru prideva dalje v mesto, kar smukne iz brivčeve sobe nekdo strašno nagleštan in gosposko pinjo nekoliko postrani na glavi. Hoja je zeló mažarska, zato jaz rečem Bismarku:

„To je Andraž, jaz stavim pipo in tobak, kar ga je v nji, da je on.“

„Saj res, bo že. Pokličí ga, da naju počaka.“

Jaz zabrlizgam na prste, oni se obrne okrog in oba spoznava, da je Andraž. Bismarkov pes se brž zakadi vá nj, a Bismark mu zažvižga, da priteče nazaj, potem ga pogladi in mu šepeta:

„Zdaj še ne. Če boš tako neprevidna, boš dobila politično korbo na gobec. Tu moraš prijazna biti in ravnati se popolnoma po meni.“

Pés ali marveč kuzla uboga ter začne prijazno mahati z repom.

Andraž je bil brž postal in nas čakal; ko se zadosti približamo, nas pozdravi:

„O, Pavliha dobro došel! In v taki družbi! Bismark, če se ne motim.“

„Res je“ — odgovorim jaz — „Bismark in njegova psica. Ravno tam-le pred šrango sem ga dobil. Toraj se vidva že poznata?“

„Se reče“ — pravi Bismark s tremi lasmi — „jaz ga že dobro poznam, bolje ko on mene.“

Na to se vsi brž v vrsto vstopimo in gremo naprej, v sredi jaz, kakor se spodobi, zadej pa pes.

„Kam bomo kaj šli?“ — poprašam jaz, ko zapazim, da oba politično molčita. „Ti naju kam pelji, Andraž, ki si bolj znan po Dunaji. Jaz bi rekel, da gremo najprej v kako krémo na dobro vino, pri vinu se najljáše kaj pogovorimo.“

Andraž nekoliko premišljuje, potem zavije v stran in reče, naj greva le za njim. Pridemo tako v neko krémo srednje vrednosti, krémar nam odpré malo sobico za gospe in prinese vina. Andraž ga brž natoči, jaz prizdig-nem kupico in jo vzdignem na zdravje naše družbe. Vsi trčimo in pokusimo vino; meni se nič kaj dobro ne zdi, zato pogledam Andraža:

„To je mažarsko!“

Me Andraž brž dregne z nogo pod mizo in šepeta:

„Tiho bodi. Mažarsko vino je dobro, močno. Bova Bismarka prav upijanila in potem bo resnico povedal, razumiš?“

Jaz, se ve to naglo razumim, vendar zašepetam Andražu nazaj:

„Vse lepo! Ali kaj bo, če bova mi dva prej pijana kakor on? Potem bo on od naju vse zvedel.“

„Nič se ne boj, jaz sem mažarskega že navajen“ — mi zopet šepeta Andraž — „ti pa menda vsacega lahko neseš. Le njemu napijajva, midva piva malo, a on mora piti veliko.“

„Že dobro, že“ — rečem jaz — „samo če bo šlo“

„Kaj pa šepetata med sabo?“ — se zdaj oglasi Bismark, ki naju ni razumil.

„Menila sva se, kaj bo dobila tvoja psica za večerjo“ — reče Andraž politično, jaz pa pristavim: „ali bo jedla kranjske klobase?“

„Moj pès jè vse in je zmiraj lačen“ — je Bismarkov odgovor.

Jaz nato vržem psici, k' se je bila pod mizo vlegla, pol kranjske klobase, katero lačna žival brž požré. Bismarku je to strašno všeč, zato prime kozarec in napije meni. Tako smo drug drugemu napijali, govorilo se ni nič političnega, Bismark je bil ves židane volje in pravil take, da smo se vsi smijali.

Kozarce smo praznili, da je bilo veselje in je krčmar komaj na mizo nosil. Kar naenkrat zapazim jaz, da Bismark vino pod mizo zliva. Zato mignem Andražu, ki je že začel svoje mažarske peti, da naj pride počasi za mano ven, in jaz mu povém, kaj Bismark dela in da naju hoče vpijaniti. Andraž se prime za glavo in reče:

„Saj res, jaz ga že nekoliko čutim. Kaj bova pa naredila ž njim?“

„Le pusti mene, mu bom že eno naredil po hrvaški.“

Na to greva nazaj v sobo, najprej jaz, za mano pa pride Andraž. Jaz ukažem krčmarju prinesiti največi kozarec, ki ga ima v hiši, in ta prinese res posodo, ki vsaj dober liter drži. Ta kozarec natočim do vrha, ga vzamem v roko in pričnem:

„Pri nas v Avstriji je v nekterih krajih navada, da se odlične goste sprejme z „dobro-došlico“ ali „bilkum.“ Ti, Bismark si gotovo velik gost, spodobilo bi se toraj, da bi ti podali še večo kupico ko je ta, ali ne zameri, krčmar je nima. Vzemi toraj dobro voljo za dobro delo in izprazni to kupico stojé in k večemu v treh požirkih. Opomniti moram, če bi ti bila ta šega neznana, da izpiti moraš, kajti ne izpiti bi bilo razžaljenje vse avstrijske hiše, katero bi jaz kaznoval s svojo marelo. Toraj pij!“

Podam mu knpico, čeravno je njegov obraz tak, da očitno usmiljenja prosi; ali jaz prizdignem marelo in ker nje moč pozná, nastavi kozarec ter potegne; pri tem se mu stresse ves obraz in brž odstavi ter hoče postaviti kozarec na mizo.

„Na mizo ne, Bog varuj! Vidiš marelo! Še dva požirka imaš, le brž, saj si dosti dolg, bo že šlo!“

In izpraznil je kozarec železni mož, a brž potem je sedel na stol in solze so mu prišle v oči.

„Vidiš, zdaj si najin prijatelj,“ — rečem na to jaz in vzdignem svoj kozarec — „Bog živi najinega prijatelja! Še kozarec na njegovo zdravje!“

Bismark se vzdigne, prime svoj navadni kozarec in zdaj mu gre že ves brez težave v grlo. Jaz ga še spomnim, da se mora po naši šegi za nاپitnico zahvaliti še s polno kupico, kar tudi stori. Zdaj je že ves dobre volje, pod kapo ga ima toliko, da se stegne po stolu, odpre svojo politično zapeto sukňjo in životnik ter se pripravlja na petje. Andraž se temu strašno debelo čudi, a jaz mu rečem:

„Glej, brate, brez mene bi bil najbrže zdaj ti tak kakor je ta. Zapomni si toraj to: Brez mene Slovana bi ti s tem Bismarkom ne bil mogel piti, če je tudi vino mažarsko in si ga ti še tako navajen. To je star pivec, le slovanskih šeg še ni navajen.“

Andraž mi stisne roko, Bismark pa začne peti svoje okrogle, med drugimi take-le:

Sem fant jaz bolj star že,
Le tri imam lasé,
Zato pa ne mara
Nobena za mé.

A jaz za dekleta
Oh, enega vem,
Nikomur imena
Jaz nje ne povém.

„Ta je lepa, Bismark, nazdravje tvoje!“ — se oglasi Andraž in vzdigne knpico. Bismark jo izprazni vso, midva pa le na pol; jaz mu zopet nalijem in pravim:

„Le naprej o tvojem dekletu! Ali te mara?“

Bismark zopet začne:

Že davno se plazim
Skrivaj jaz za njó,
Pa me ne pogleda
Nič njeno oko.

Sem solz že dost' stočil,
Krví tud' prelil,
Pa vendar je v roke
Še nisem dobil.

„Ta ljubica tvoja je pač neusmiljena“ — sežem jaz vmes — „je mar tako bogata, da te ne mara?“

Bogata in lepa,
In doto ima
Od naše dežele
Tje dol do morjá.

Vse njeno posestvo
Najlepši je kraj,
Ob morji dežele
So zemeljski raj.

„Ali nič ne slutiš?“ — zašepetam jaz Andražu — „meni se zdi, da to Bismarkovo ljubico, po kateri mu tako srce hrepeni, tudi jaz poznam.“

Zdaj tudi Andraž nastavi ušesa, ko Bismark naprej prepeva:

Jaz moram dobiti
To ljub'co lepó,
Al pa se pogreznem
Sam v črno zemljó.

Tud' imá varuha,
Ki meni ni všeč,
Ker meni je noče
V naročje kar vreč'.

Za njó tudi hodi
Še drug marsikdo,
Saj se za dekleta
Večkrat kje stepó.

Varuh ta dekleta
Odprih oči
Zapazil je skor', kam
Pes taco moli.

„Aha, aha“ — črhne Andraž — „če to ne cika ná-me, pa nisem mažarske krvi.“

Jaz pa vzdignem kozarec na zdravje dekleta, Bismark pije in nadaljuje s petjem:

Zatoraj prišel sem
Zdaj k njemu jaz sam,
Da njega očesa
Obrnem drugam.

„Haha, izvrstno, prav po fantovsko“ — se oglašim jaz — „kam pa boš obrnil očesa tega varuha, da boš ti lahko pri zadnjih vratih v hišo prišel?“

Bismark dá odgovor dalje v pesmi:

V široki Rusiji
Pokažem meglo
In rečem: „Sovražnik
Tiči ti za njó.“

Tud' tje na francosko,
Na laško to stran,
Bom rekel, naj stavi
Se vragom on v bran.

„To je pa res zeló zvito“ — se čudim jaz — „kaj boš pa potem ti storil, ko bo varuh tako gledal na vse strani, le na tisto ne, od ktere preti njegovi varovanki prava nevarnost?“

Bismark poje dalje:

Po tem pa pokličem
Jaz fanta še dva,
Pa rinemo notri
In naša so tla.

Deklé bode moje,
Tud' doto dobim;
A to za plačilo
Še z dvema delim.

„Ta tvoja ljubica je Avstrija, je li?“ — prašam zdaj naravnost, ko vidim, da je že toliko povedal.

Bismark zamiži z očesom, kakor je njegova navada, in poje:

Imena dekleta
Povedal ne bom;
A vendar — tu blizo,
Prav bliz je njen dom.

Odnehal ne bodem,
Dok je ne dobim;
Zalézvam jo zmiraj,
Za njo le živim.

Dobiti jo moram,
Če prav tresk in grom.
Prisežem, da prej jaz
Odnehal ne bom.

Zato zdaj kozarec
Povzdignem nji v čast:
Napijem nji krasni,
Da pride mi v last.

S tem Bismark vstane in hoče trčiti z nama, a omahne in pade, kakor je dolg in širok, s kozarcem vred po mizi, da se vse podere. Krčmar, slišavši ropot, pride in ko vidi, kaj je, se hoče jeziti nad tujim gostom, ki je vse to napravil. Andraž pa, ki je med petjem postal popolnoma trezen, plača vse in naroči krčmarju, naj tega gosta spravi v posteljo spat.

Mi-dva pa greva in po poti pravim jaz Andražu:

„Vidiš, zdaj si zvedel, po kaj je prišel Bismark na Dunaj. Brez mene bi ti tega ne bil zvedel. Ali smo Slovani za kaj ali ne?“

Andraž mi stisne roko, a jaz mu zopet rečem:

„Ravnaj se potem, kar si danes zvedel od Bismarka. Če te bo jutri kaj prašal po tem, kar je nocoj govoril, reci le, da smo bili veseli, družega nič. Jaz bom šel jutri zjutraj nekam drugam. Lahko noč!“

Andraž mi še enkrat stisne roko, potem greva vsak svojo pot, namreč spat, ker je bilo že pozno ponoči. Kam sem drugo jutro šel, bom že prihodnjič povedal.

Rešpehtarjova kuharica.



K' sem iz tistga Zajzemberka perpeljala se nazaj v Iblano, me je že per moj perjatelec čakal pol tucata prifelcov s šriftilih antrogam za dinst in povsod so obetal dober lon. Imela b' bla iti ke dol nekam v Metliko k enem prošt, k' bi bla imela prov velik bajbleh kselšoft, potlej ke dol ne deleč od Zajzemberka v tiste toplice k enmo gvavtenmo rešpehtarji v grad, pa še ke na Šajarsk nekam k enmo iblajtarji, k' nejraj je tinstane al pobane Slobenarje; tud gor na Gorenjsk bi bla imela it k enem tehtan dozrajno

kuharco oblezvat, k' je nek taka, de oče vse komendirat. Ta zadenj prifele pa je bil od eneh lerarc al šomašterc na enem kraj, k' ga vsak lohka vgane zato, k' je tisteh ženskih šomaštrov zdey povsod še premal.

Jest sem že velik probala, zato ne grem v vsak dinst, k' se mi ponud'; raj ostanem par dni v kvartirji, de se kakšna voreng služba dobi.

Res je že ta drug dan pertekla Žefa, k' že zdaj ta sedem let per eneh služ, in je rekla:

„Glih prov, de te trofim, Špela. Al češ dobit enkrat en fajm dinst, de t' ne bo treba vsakih štirinajst dni bekslat?“

„Kaj pa de“ — je moj antvert — „sej zmeraj in zmerej avfkindat je sitno in rajžanje košta. Sej t' je znan tist šprihelc: Goste službe, redke kikle?“

„Se ve, de m' je.“

„Kaj imaš pa zdey za en dinst zá-me v pretkol? Al

je v mest al zunej — zato, k' biven nič kej rada ne šla.“

„O, v mest je, v mest“ — prav' Žefa — „pa še prov nobelj, boš gotov kentent.“

„Kaj so pa za en ldje?“ — baram jest — „sej mesta že velik poznam!“

„No, tist lancšolrešpehtarjovi so, sej boš vedla.“

„Kaj pa de, ena prov voreng familja, frava so s pavrov, gospod pa tud niso ta visokih šol štediral, tok bo že vse nobelj po ta velk klaftri.“

„Ja, ja, toko je. Prov, de t' je vse všeč. S fravo sem že govorila, kar reci, de s tista, pa bo.“

„No, je že prov. Hvala za rekomendirengo! Če bo dobro, ga bova pa enkrat per Permét ene pol litra spile, kder bom ime!a frej. Se bova že zmenil še na plac.“

Še tist dan grem in se forštelam fravi, koker se šika kršencam, k' z gospodi nimajo nič zašafat. Fravi se koj pozná, de so od pavrske gospode, zato k' tajč toko dober znajo, koker jest. Zgihale sva kej naglo, zato sem kar tam ostala in šla perpravljat večerjo.

Preden pa zakurim, pridejo k men frava in reko:

„Ali ti je Žefa povedala, koko velika gospoda smo mi?“

Jest, politiš koker sem, rečem, de ne in na to mi začno razkladat, kaj de so oni in vsi njene žlahte.

„Naš gospod je ta največi rešpehtar na Kranjskem čez šomaštre, profesarje, profesarce pa še čez koliko drugih! Eden brat njegov je profesar ta velikih šol, en drug pa ta velk štacnar. Od tega ta zadenjga mi samo frava ni prov všeč, k' če bit še mogočnejša koker jest. Sej jo boš vidla, če bo peršla kterkrat na kofé. Rešpehtarca je vendar več koker štacnarca.“

„Se ve de,“ rečem jest, k' glih nimam druge antvert na jezik.

„Per nas je vse toko gosposk, koker per štatgoltarji, še belj. Al znaš toko kuhat, de bo našmu gospod prov, kder pridejo iz tiste zicenge, v kter štotholtarje, prezidente, profesarje, derehtarje, lerarce, lerarje in vse druge, k' so menj koker naš gospod, iberzecajo in abzecajo?“

„Jest že znam kuhat za vse, magari za ministre“ — rečem jest — „samo tega ne verjamem, če drlavbajo, de so njih gospod toko mogočni. Jest cviblám nad tem.“

„Jest ne drlavbam nič cviblát nad mojim besedam“ — reko frava zeló razjican — „če znaš kuhat za take, koker smo mi, k' abzecamo, prifamo, iberzecamo in rešpiciramo, je prov, drgač pa kar lohka spet greš, bomo že ktero drugo dobil.“

Kaj čem na to reč? Tinstpot je tinstpot, k' more velik požret, kar ni kuhan ne pečen, in toko sem tih in se spravim na curihtanje večerje. Ta je že zdavnej ferteck, pa rešpehtarja še zmiraj ni. K' je bla že do fundamenta ferderbana, pa pridejo in jest nesem vse na mizo, če glih me je blo sram, de sem se mogla ta prvi brt s toko na pol posušeno rihto ajnfirat.

Preh sem že tega rešpehtarja od daleč poznala zato, k' je na gas toko prevzetno mem vsakga marširal, le mem tistih ta viših ne. Mislila sem pa, de je samo zunaj na gas tak, k' se more pokazat, kaj je, doma pa ne. Pa tud dâm je perštorklal koker de b' imel prekle v nogah in hrbtancu, de jest skor nisem vedla, koko visok de je.

Koker sem s' mislila, toko je blo. K' pridem spet po posodo, najdem vse nekej zbrskan, koker de b' bli samo pokušal, jedli pa nič. Pogledajo me glih toko, koker de b' se mogla pred njim v zemljo vdret, in pravjo:

„Ti gotov še nis služila per toko visokmo gospod, koker sem jest?“

„O ja, še per večeh, nej ne zamerjo“ — je moj antvert.

„Al veš, kdo sem jest? Pred menoj se vsi šomaštri pa še tud drugi tresejo.“

„Ja, ja, to sem slišala, de so Oni tist šomaštrski

strah“ — rečem jest — „pa jest sem bla v dinst že per takih gospodih, k' se tud Oni pred njim tresejo, nej ne zamerjo!“

„Kaj?“ se razgrozi rešpehtar — „jest ne lajdam no bene zoper-antvert.“

„I no, če so glih velik, pa vendar tak še niso, de b' zvezde klatil, in si le preveč ajnpildajo“ — mrmram jest, pa le belj zá-se.

„Kaj si spet rekla?“

„Ej nič, le to, da ponižnost je lepa tugent, pa je Oni nimajo.“

„Zakaj? govor, če ne, greš kar to uro s hiše“ — zašafa rešpehtar.

„Sej dolg toko ne bom, se m ne lušta“ — se odrežem jest — „zato nej pa koj povem, kar me tiši.“

„Marš ven, s hiše, pred menoj se vse trese“ — —

„E, nej ne bodo toko ajngepildet! Če se, sej se ne bo več dolg, drevesa ne rasejo do nebes. Oni b' mogli vsak dan zjutraj in zvečer Boga hvalit in pa dr. Plajbesna za to, kar so, ne pa toko mogočen bit, koker tist, k' je učenost s ta velko šefljo jedel. Al še vedó, koko je blo, k' so enkrat klečal pred Plajbesnam in koko so potlej tiste prifenge delal?“

„Marš ven, marš s hiše, ti oné ti!“ — se gifta rešpehtar in me če ven pehat. Jest se pa postavim in rečem :

„Nej se me ne dotaknejo, Oni še ne vedó kakšna sem. Kar naenkrat bodo imel vse talarje v ksiht. Jest sem že druge vrihtala, koker so Oni. Grem že sama s hiše, pa še rada, pa eno Jim še preh povem: Delj bom jest še kuharca, koker Oni ta vélk rešpehtar; če ne bo res, tok nisem jest Špela Šnitlih.“

Frava slišjo ta špetir in prileté, jest se pa zaklenem v kuhnjó, poberem svoje zóhen skeep in grem še tisto noč. Toko mal cajta še nisem bla nikjer v dinst, koker per tem rešpehtarji, in spat sem šla k Žefi, pa sem jo tud dober avsmohala, de me je toko narihtala.

„I, sej si rada per visokih ldeh“ — „če ta ni visok, potlej pa nobeden ni.“

Giftala sem se pa res, de sem Žef toko avfzicala. Zdej pa ne grem kamer bodi, bom raj čakala kakšnega voreng in anštendik dinsta. Če kdo za ktereга takga vé, nej mi pa kar šrifltle pové al pa mindleh piše, antres moj že priftrogar vé.

Adijo za ta cajt!

Z Olimpa.

Kakor pri vas na zemlji, je bila to poletje tudi pri nas suša v vsakem obziru; skoro nam je bilo dolg čas, ker smo se skoro že vsega bili naveličali, novih naseljencev pa ni bilo kar nič. Pač sta enkrat potrkala dva ter našemu uratarju rekla, da sta Slovenca; ko smo ju pa prišli gledat, smo spoznali, da sta bila Slovenca le v srcu, ne pa tudi v dejanji, ker sta se vselej skrivala, kedar je bilo za narodno reč kaj dati ali očitno pokazati se. Pri nas pa tako narodnjaštvo nič ne veljá, zato jima je vratar duri kar pred nosom zaprl ter rekel, naj gresta, kamor jima drago, poskusit, če za golo narodno srce kje kaj dobita.

Vse drugače pa je bilo te dni. Mi smo ravno pokušali novo vino, ki ga tu navadno prej dobimo kakor vi, kar pride vratar in pravi:

„Zunaj sta dva, pravita, da sta prišla z Ljubljane, pa jaz ju ne poznam.“

„Ali sta narodnjaka?“ — vpraša Costa.

„Menda že bota, ker sta rekla, da vas vse poznata.“

„Tako? Pa ne, da bi bila zopet le narodnjaka v srcu?“

„I, menda ne. Sta videti prav poštena in ponosna.“

„Ali imata kaj dokazov seboj?“

„Pač! Oba sta pokazala naročilna lista za „Bren-celjna“, iz katerih je razvidno, da sta naročnino plačala do konca tega leta.“

„Potlej pa le noter ž njima!“ — velimo vsi, vratar gre in pripelje dva popotnika, kterima je videti, da sta zelo vtujena; vzlasti prvi si briše potni obraz.

„Hoho! Na zdravje! Dobro došla!“ — je vseh nas vrisk. — „Le sem, med nas, Anton Permé in Pavel Skalé. Še dva kozarca, Kam, le hiti!“

Vsi vstanemo in podajamo novima prišlima roke in jima pristavimo stole k mizi. Kam prinese kozarce in ko sta se nekoliko oddahnila, praša Costa:

„Kaj je pa vaju pripravilo do tega, da ne marata več biti na svetu?“

„Je preslabo vreme, nemškutarska megla kuži zrak, da človek ne more dihati,“ — odgovori Skalé.

„Da, tako je“ — prikima Permé — „jaz tistim nem-čurskim šolobardam ne maram več točiti vina in kruha peči.“

„Ali sta šla skup z Ljubljane?“ — prašam jaz.

„Ne“ — odgovori Permé — „jaz sem šel teden dni prej, pa ker me tako sapa žene, me je Skalé došel in tako sva skup sem prišla.“

„Tukaj bo že bolje“ — se oglasi Toman — „v našem zraku se vsak naglo ozdravi.“

Po tem se začné pogovor, pridejo še drugi, ki novo došlih še ne poznajo, a jaz, Costa in Kozler jim povemo, da sta to možaka stare slovenske korenine, kterih bodo narodnjaki v Ljubljani težko pogrešali, volilca prvega raz-reda, ki sta nemčurjem vedno ostre zobé kazala. Se vé, da sta bila brž v našo družbo sprejeta.

Permé je že napravil pekarijo, v kateri se bo pekel kruh za ves Olimp, Skalé pa kovačnico; svoje živinozdrav-niške umetnosti tu ne bo mogel kazati, ker pri nas ni nobene živine, tudi nemčurjev ne.

Ta dogodba se mi jo vredna zdela, da Ti jo sporočim dragi „Brenclj“. Ne bodi preveč žalosten, da sta Ti od-šla dva zvesta in plačevajoča naročnika od prvih dni Tvo-jega brenčanja. Saj smo takih možakov tudi mi veseli.

S tem sem

ves Tvoj

Miroslav.

Otročja zrelost.

Ob Blejskem jezeru se sprehaja duhoven, gospod više vrste in sreča malega dečka, ki ga lepo pozdravi.

„No, fantič“ — ga ogovori gospod — „ali že hodiš v šolo?“

„Zdaj še ne, pa bom“ — je pogumen odgovor.

„Je li, da je ta kraj lep?“ — se zgovarja gospod na dalje.

„Lep je, lep“ — pravi deček.

„In veš li, kdo je vse to vstvaril?“ — popraša gospod.

Deček ga pogleda postrani od nog do glave, potem pa pravi:

„Jaz že vem, ali Njih naj bo sram, ki so že tako stari, pa tega še ne vedó.“

Reče in steče, gospod ga kliče nazaj, pa zastonj.

O narodni šoli.

Zadnji mesec je bil po nekterih slovenskih časnikih hud prepir o tem, ali je Slovincem treba viših šol v Ljubljani ali ne. Profesor Šuklje v Dunajskem Novem mestu je dokazal, da jih ni treba, profesor Stritar na Dunaji gre še dalje in trdi, da ga srce boli, ko vidi, da toliko učencev sili v gimnazijo; iz tega je sklepati, da Slovincem tudi srednjih šol ni treba, kajti kar ta dva „slovenska učenjaka“ trdita, je tako, kakor da bi bilo pribito.

„Brencelj“ je na to pričakoval, da se bo kaka enaka velikost oglasila še s trditvijo, da Slovincem celó nižih ljudskih šol treba ni, ali ker se to do zdaj ni zgodilo, priskoči on gori omenjenima „slovenskima“ profesorjema in trdi, da Slovincem prav nič treba ni; to bo razvidno nadrobneje iz sledečih stavkov.

1. Viših šol ni treba Slovincem, da! še celó škodljive bi bile, ker bi utegnili iz njih izhajati bolj učeni in modri ljudje, kakor sta profesorja Stritar in Šuklje.

2. Profesorja Stritar in Šuklje zadostujeta za izomikanje vseh Slovincem, in ker sta rajši na nemških gimnazijah, nego bi bila na slovenskih, tudi slovenskih gimnazij treba ni.

3. Kedar se slovenski mladenec toliko izobraži na gimnaziji, da ima svoje misli, že več ne veruje v nezmotljivost pisateljev in profesorjev, kakor sta Stritar in Šuklje, zato je žalostno, da slovenska mladina toliko sili v gimnazije.

4. Če je veliko mladenčev v gimnaziji, jih potem tudi veliko sili v više šole in tako utegne potrebno postati slovensko vsenčilišče v Ljubljani. Tega pa ne sme biti iz izrokov pod št. 1 navedenih, toraj naj se odpravijo tudi gimnazije.

5. Iz tistih vzrokov se imajo odpraviti niže ali ljudske šole, ker dajó učencev za gimnazije. Slovenec naj bo le tlačan in naj nikar ne spenja se po drugi ko po hlapčevski suknji.

6. Le eno izobralevišče je dovoljeno Slovincem, namreč tako, da se v njem odgojujejo mladenči v malikovanji Stritarja in Šukljeja, pa se morajo zvezati, da ne bodo nikdar podstopili se ju presegati v modrosti in učenosti.

7. Vsa slovenska književna in časnikarska literatura se sožgé — izvzemši onega, kar sta pisala Šuklje in Stritar, in če bi še dalje kdo kaj pisal ali tiskal, se ima ravnati ž njim tako, kakor s ponarejevalci bankovcev.

Ni vrag, če na ta način ne bo narod slovenski prišel do izobraženosti po Stritarjevi in Šukljejevi profesorski volji!

Bistroumna sodba.

Ljubljansk narodnjak praša gorenjskega kmeta, če pozná barona Žvegeljna in če mu je zaupati.

„Ej poznam ga, če bi bil kmet ostal, bi bil že mož, zdaj je pa baron, toraj veliko več“ — je odgovor prostega kmetiča.

Drobnice.

* Ljubljanski nemčurji so, ker nobeden njih ni voljen za Dunaj, ustanovili v svoji kazini najviši državni zbor, čegar predsednik je Dežman. Ta najviši državni zbor bo imel nalogo, pretresati sklepe državnega zbora dunajskega in zametavati jih, če se mu ne bodo všeč zdeli. V

prvi seji je bil enoglasno sprejet sklep, da morajo tudi udje tega zbora vleči po 10 glđ. na dan.

* Najlepši prizor o pričetku državnega zbora, o kterem pa dunajski listi molče, je bil prihod obeh poslancev kranjskega velikega posestva. Baron Tofler je namreč prihajal na svojem polžu, osedlanem z nemčurskimi barvami, kterege je krepko za roge držal. Bojazljiva višenska žival si ni prav upala naprej, ker še nikdar ni videla toliko ljudi skup. Dospévši do zbornice je priklenil jo zunanaj, kjer so Dunajčani svojo radovednost pasli nad to nenavadno pošastjo. — Baron Žvegelj je pa prišel z visoko nemčursko pinjo, v ministersko višnjem fraku, z baronskim zavrtnikom, pa v jerhastih hlačah in visokih gorenjskih čevijih, zadej s fraka mu je gledala cev kmetiške lule (fajfe). — Res, dve čudni prikazni!

* Poslanci Dežman, Vesteneck, Kromar in Seidl so poslali predsedništvu državnega zbora prošnja za odpust na 6 let in so to prošnjo podprli s tem, da niso bili voljeni. Ravno to sta storila Tonkli in Povše. Kromar pa je pristavil še, da pošlje namestu sebe svojega stričnika Kluna in se bo strinjal z vsem, kar bo ta govoril ali počel.

Pogovor.

A. Komu je Dunaj naj manj znan?

B. Gotovo českim poslancem.

A. Zakaj?

B. Ker jih že 16 let ni bilo na Dunaji.

Iz starih časov.

Pred kakimi 1000 leti — toraj ne zdaj — je bil tam pri nekem na pol divjem narodu, kjer so se ljudje kar v pest vsekovali, mož puhle glave, pa zeló prevzetnega duha. Ta je postal nekak mufti, da je otroke imel učiti do 5 šteti. Naš mufti bi pa bil rad postal kaj več, ker je videl druge na viših stopinjah in — kakor se že včasih kje primeri, dobil je najviše mesto, postal je nadzornik še celó tistih šol, po kterih se je mladina učila šteti do 100. On pa je znal zmiraj še šteti le do 5.

Se vé, da mu je potem greben visoko zrastel in bil je strah posebno onih malih muftijev, ki so imeli učiti otroke šteti le do 5. Pa tudi drugod se je silno mogočno postavljaj, kar kaže sledeča dogodba, ki jo je „Brencelj“ našel v 1000 let starih pismih.

Ta viši mufti pride v neko šolo, kjer so se že bolj odraščeni otroci učili šteti do 100. Mali mufti, ki je znal šteti morda celó do 1000, pa dobro vedel, da viši mufti zna šteti le do 5, pokliče najboljšega učenca in mu veli šteti od 20 naprej. Učenec to stori brez napake, in ko pride do 100, se ustavi. Veliki mufti, ki je sam znal le do 5 šteti, misli, da učenec ne zná naprej, in zakriči nad njim:

„Ti nič ne znaš, naj pride drugi!“

Mali mufti zdaj pokliče najslabšega, kteri se je bil naučil šteti komaj do 20, in mu veli šteti od 1 do 100. Deček šteje in šteje vedno eno in isto, da ni konca ne kraja, in se vsa šola na tihem posmehuje, ker je le zmiraj eno, le ne vstavi se ne.

Ko se to velikemu muftiju, ki je med tem čečkal učencevo ime na tablico, že dosti zdi, ga ustavi in spregovori sodbo svojih modrih ust:

„Je že dobro, že vidim, da znaš do 3krat 100 šteti. Ti zaslužiš najboljši red. Vsi drugi pa ravnajte se po njem, on bodi vam izgled!“

Potem vzdigne svoje mogočne kosti in jih ponosno odnese s šole, za njim pa hihitajo učenci in njih mufti.

Tooliko je našel „Brencelj“ v starih pismih, ki so bila

pa tu pretrgana. Če dobi še konec te dogodbe v roke, ga bo že povedal svojim bralcem.

Tako se je godilo pred 1000 leti v deželi na pol divjih narodov, ki so se še v roko vsekovali. Dandanes bi človek, ki ne zna šteti dalje ko do 5, ne mogel postati nič, najmanj pa šolski nadzornik.

Vodilo domačinom, ljubljanskim in unanjim, ki imajo z Ljubljano opraviti.

V zadnjem listu je bil „Brencelj“ med spečeristi izpustil še dva narodna namreč:

Bučar blizo sv. Florijana.

Oto Bayer v slonovih ulicah nasproti Lukmanu.

Narodne gostilne.

Čitalnica; kje je, že tako vsak vé. Tam je glavno zbirališče vseh narodnjakov in tudi drugo vse dobro.

Sploh pa je narodnih gostilnic ali takih, kjer se narodnjaki shajajo, veliko, ker je sploh Slovencev več ko nemurjev. Omeniti bi bilo toraj le nekterih glavnejših, n. pr. Kazina, „zur Schnalle“ zraven nje, pri „Rösselju“ v gledališčnih ulicah, pri „Slonu“, „Stadt Wien“, pri Fischerji v zvezdi, pri „Mili na šentpeterskem predmestji“, pri „zvezdi“ ali Ferlincu pred šolami, „zur Linde“ v židovskih ulicah, pri Perlesu v slonovih ulicah in še par drugih niže vrednosti.

Prenočevališč ni veliko na izbir, ali če že kdo more izbirati, naj gre raj kam drugam, kakor k „Slonu“ ali k „Maliču“. So namreč še: „Car avstrijski“, „Bavarski dvor“, „Virant“ in „pri Zamorcu“ tik kolodvora.

Narodne kavarne.

Tudi s kavarnami je križ. Večidel so v nemškutarških ali tujih rokah, zato bodijo navedene le tiste, v kterih se največ slovenskih in slovanskih časnikov nahaja, toraj tudi narodnjakov shaja. Te so:

Kavarna Valvazorjeva v špitalskih ulicah.

Mauracherjeva na šentpeterskem predmestji v Levčevi hiši.

Schmidova na šentjakobskem trgu.

Čitalnična, pa le za ude in po njih vpeljane.

Povsod drugod je vse tuje, domačih časnikov ne obrajtajo, pač pa domače ljudi, če plačajo. Tudi drugje malokje slovenski znajo, postrežba je tuja, če ne znaš nemški, te postrani gledajo in komaj razumijo.

Narodni čevljarji.

Izmed večega števila navedemo tu le nekaj poglobitnejših, ker vsi nimajo prostora.

Matevž Hrovat na šentpeterskem predmestji.

Jakop Škrbine v slonovih ulicah.

Marka Špan na dunajski cesti.

Janez Zor v čevljarskih ulicah.

Podlesnik na starem trgu.

Sedlar v židovskih ulicah.

Žitnik ravno tam.

Usnjarji so razen Janeža na šentpeterskem predmestji vsi narodni.

Narodni večji krojači.

F. Sark pred deželnim glavarstvom.

Maršalek v židovskih ulicah.

Strecker v „zvezdi“.

J. Zeleznikar v poslopji čitalnice.

J. Trtnik v slonovih ulicah.

Narodni kovači in ključarji.

Šemrov pri Križankih.

Jan. Ravnikar na Poljanah.

Lorenc Zelenec na šentpeterskem predmestji.

Fr. Pilko na celovski cesti.

Achtschinov (Ahčinov) ni nobeden naroden.

Drugi rokodelci in obrtniki, kakor peki, mesarji itd. so po večem vsi narodni, zato ni treba na drobneje naštevati jih. Kedar se bo izmed vseh do zdaj tu omenjenih stanov, ki živijo večidel ob našem ljudstvu, toraj nikakor od tujcev, kateri poboljšal in k narodnjakom pristopil, bo „Brencelj“ to že naznanil, ravno tako tudi, če bi kateri izmed tu navedenih odpadel.

Tako vé vsak narodnjak, tukajšen in vnanj, kam se ima obrniti, če kaj potrebuje. Svoji k svojim!

Ta list je zopet dvojin, ker ni bilo drugače mogoče priti mu na dan. Najbrže bo prihodnji tudi tak, da bo „Brencelj“ sam sebe zopet došel. — Zadnje dni smo bili primorani nekterim kasnim naročnikom poslati naznanilo njihovega zaostanka s prošnjo, da bi blagovolili poravnati ga, ker moramo tudi mi točno plačevati list. Na to so došli opravišču od nekterih namestu denarja dopisi polni jeze. Toraj za večletno čakanje in pošiljanje lista na upanje nič ko hude besede! Varujte se taki, „Brencelj“ ravno študira, kako bi vas najhujše pičil.

Slovinci!

Dandanes ne preteče ne ura ne dan, da bi se ne zgodilo ali na svitlo ne prišlo kaj novega. In tako je ravnokar na dan zlezla knjiga z naslovom

Ljubljanske slike,

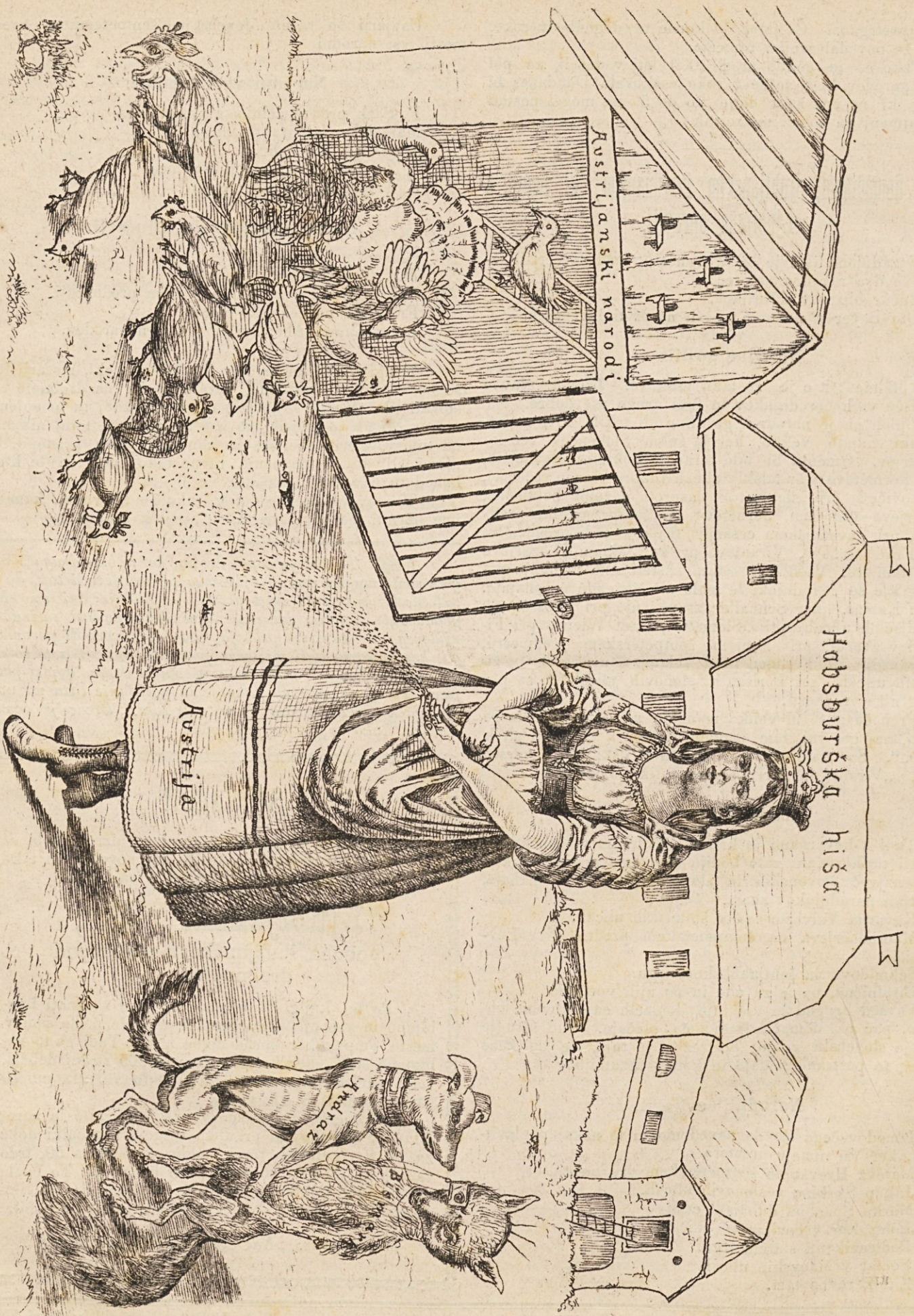
podoba ljubljanskega svetà pod drobnogledom.

Po tej knjigi je mogoče človeku spoznati Ljubljano in vse njene stanove, če prav ne pride sam v mesto, ampak kar mirno domá sedi. Tudi ga to veliko ne stane, ker knjiga, čeravno 265 strani debela, veljá mehko vezana 60 kr., trdo vezana pa 70 kr., po pošti 5 kr. več.

„Brencelj“ je strašno dobra duša, zato je naredil tako, da to knjigo pri njem njegovi naročniki dobé za 10 kr. ceneje, toraj mehko vezano za 50, trdo vezano za 60 kr. (po pošti po 5 kr. več). To pa le tako dolgo, dokler je knjig še kaj, ker za vse Slovence jih je premalo tiskanih, vsak je ne bo dobil.

Toraj veljá: „Kdor prej pride, prej melje.“

Bismark na Dunaji.



Avstrija. Moji varuhi se brati z lesjakom? Zdaj se pa že skoro bojim za svojo perutino.